

Entitats de Cervera

Nom entitat	Diablers Carranquers de Cervera
--------------------	---------------------------------

Any constitució	
1994	
Nombre de participants	
90 membres	
Antecedents	
Aquesta colla de diablers és hereva directa de Confraria d'Animació la Matraca, ja que algun dels seus membres repeteix en la formació i fins i tot part s'ha recuperat part del material.	

Origen del seu nom: Pren el nom d'una de les campanes del campanar de la ciutat: "La carranca".

Història:

Les primeres notícies de diablers a Cervera, un dels primers referents escrits del Principat de Catalunya, els podem trobar en l'ordenació de la processó de Corpus de l'any 1411.

Aquests balls i personatges estaven estretament relacionats amb l'Església, ja que realitzaven representacions de caire hagiogràfic referent als dogmes de la fe cristiana; per exemple la funció d'aquests diablers era realitzar la batalla dialèctica entre el bé i el mal, o el que és el mateix, el cel i el infern.

Amb el Decret de Nova Planta (1716) i la prohibició de les manifestacions populars, els diablers i el conjunt de la fauna fantàstica varen estar sense feina durant una bona temporada.

Això no va comportar la seva desaparició ja que la tradició, amb un pes molt fort, els va fer figurar en gravats i aques, així com en moltes representacions pictòriques (especialment fins al segle XIX).

En el segle XIX, les figuracions d'animals (àliga, drac) i de gegants i cavallets s'utilitzaran també en les entrades reials o rebudes a grans personatges, com en el cas de les festes celebrades a Cervera pel jurament de la infanta Maria Isabel Lluïsa, l'any 1833.

Darrerament, els antecedents més propers daten de 1983, amb l'aparició de la Confraria d'Animació "La Matraca", colla pionera que esdevingué impulsora de la reconeguda festa de l'Aquelarre.

Amb la desaparició de La Matraca l'Aquelarre deixa de tenir colla de diables pròpia. Seran dimonis d'altres indrets (l'Arboç, el Vendrell...) els que es faran responsables del foc en diferents edicions.

És l'any 1994 quan la colla comença a organitzar-se i es crea una junta gestora escollida en assemblea. També és quan es recupera part del material cedit per la Confraria d'Animació la Matraca Durant aquest temps, s'inicia un taller de gralla a la colla.

L'any següent hi ha una entrada important de membres a la colla i és quan es consolida el funcionament d'aquesta com a entitat. Es realitza per primer cop la festa de la colla i es participa en importants correfocs com la Raval Infernal de Terrassa i, per primer cop, en alguns correfocs de l'Aquelarre. Durant l'Aquelarre del 1996, la colla realitza tots els actes de la festa (entre ells la mítica baixada, un dels correfocs més recordats i vibrants dels correfocs realitzats per la colla). L'any següent el 1997, és quan s'estructura l'aquelarre amb els tres actes on la colla hi té un paper molt destacat realitzant, la Baixada, el Ball de la Polla, el Ball de Diables (tots dos recuperats de l'època de la Matraca) i el Foqueral (el correfoc de final de Festa). Durant aquest any, el Consell de la Joventut, entitat d'on va sorgir la colla, desapareix.

Bestiari:

Els Carranquers també disposen d'un seguit de figures de bestiar, algunes de construcció pròpia com el drac Lo Carranco Bilandó i algunes heretades de la Confraria d'animació La Matraca, com La Polla, La Cuca i les Titelles. D'aquestes últimes, algunes son utilitzades en comptades ocasions, altres com La Polla, en canvi, tenen més sortides durant l'any.

Dintre del bestiar hi ha les de foc: lo Carranco Bilandó, la Tarasca, la Polla i la cuca "Matraca".

El bestiar festiu: la Cuca de Cervera, la Titella Blava i la Titella Africana.

La colla Infantil:

La Colla infantil va nèixer el 2003 i va ser batejada per la "colla gran" dels diables de Cervera Carranquers un 12 de juliol de 2003

Actualment la colla infantil està foramada per 19 diables i 17 tabalers. La colla està dividida entre el Llucifer, la Diablesa, l'Estendard i els tabalers l'arsenal es completa amb dues maces grans, dues mitjanas i una vintena de petites.

Durant la setmana anterior a l'Aquelarre, es celebraven tot una colla de tallers per al nens, entre els quals hi havia el de diables. En Aquest taller, els nens que s'hi apuntaven se'ls hi ensenyava el que és ser un diable cerverí, com es vesteix i com es fa un correfoc.. i s'acabava el dia de l'Aquelarre fent un correfoc a la cercavila de la tarda amb tot el que s'havien après durant aquella setmana. Després de cinc Aquelarrets, una colla de diables es van animar a crear una Colla Infantil.

Grallers:

El grup de grallers neix a finals de 2003, més concretament al mes de novembre, arran de la iniciativa de la secció de bestiar de la colla, que pretenia oferir un acompanyament amb gralla a les sortides de les bèsties de la colla. Fins el moment les bèsties s'acompanyaven amb el so dels tabals.

La primera actuació dels Grallers dels Diables de Cervera Carranquers va ser el 12 de juny de 2004, en el Toc de Vermut de la Festa de la Colla, coincidint en la celebració del Xè aniversari de la Colla.

La seva presència és del tot obligada per a la interpretació dels tocs propis de la colla dels Diables, com són el "Ball de la Polla", el "Ball del Drac", el "Ball de Diables" i el "Foqueral".

Actualment, els 17 grallers (13 grallers i 4 percussionistes), acompanyen les bèsties en totes les seves sortides, on despleguen un animat repertori musical de peces tradicionals.

Personatges:

Els diables: Són els encarregats de servir el foc de la festa mentre ballen al ritme dels tabals.

En cada actuació hi haurà un màxim de 18 diables.

Els vestits dels diables estan confeccionats amb roba de sac. Es componen d'uns pantalons amb cua i una cassaca amb caputxa (folrada convenientment) rematada amb dues banyes vermelles; la vestimenta es complementa amb uns mitjons de cotó blancs i unes espadnyes de veta negra amb sola de cànem o de plàstic.

Els diables porten a la mà una "maça" (estris des d'on es disparen les "carretilles"), protegida per un guant de pell, a fi d'evitar el degoteig continu d'espurnes que els cremaria els dits o bé se'ls introduirien per la màniga.

Una de les peces més característiques de l'abillament de les colles i balls de Diables és la utilització d'un mocador de coll (el mocador de fer farcells en el nostre cas). Aquest mocador té una doble funció: cobreix el cap i el coll en previsió de possibles espurnes impertinents, i compleix una funció estètica i identificadora del grup.

Els tabalers: Posen ritme musical a l'actuació dels diables tocant els tabals, instrument similars als tambors de cos i cercol de fusta, amb membranes de pell.

El seu so constant, ritual i repetitiu fins i tot, embolcalla i complementa la màgia del ball.

La seva vestimenta consisteix en uns pantalons de diable i una camiseta corrent ja que els tabalers es situen al final de la comitiva i per tant no és necessari que estiguin protegits del foc.

Els grallers: Els encarregats d'interpretar amb la música de la gralla i el tabal, els balls i

dances propis de les bèsties de la colla (el Ball del Drac i el Ball de la Polla), el Ball de Diables i el Foqueral ; així com d'amenitzar una cercavila o seguici amb cançons populars. Amb les gralles i el so del tabal hipnotitzen les bèsties i els diables, i els dominen a plaer.

El vestuari és canviant. Pantalons de diable o texans, camiseta negra o vermella, mocador negre o de fer farcells al cap...., depenent de l'ocasió.

Els carretillers: Porten la pirotècnia en un carro o en bosses de pell i la reparteixen entre els diables, a més de carregar les maces grans.

Com a mínim hi ha sis carretillers en cada actuació.

Els comodins: Vetllen l'espai del davant del correfoc (presència d'objectes no desitjats, perills) i es mantenen en constant comunicació amb l'encenedor. El seu nombre oscil·la entre un i tres.

Els primers anys d'existència de la Colla els comodins disposaven d'uns vestits "de bruixa" amb camisa de franel·la i faldilles llargues de sac, davantal i mantellina de sac folrada, i al cap un mocador negre. Aquests vestits foren confeccionats els anys 1995 pels propis diables a partir de roba cedida per "La Matraca". En l'actualitat, van vestits de diables.

L'estandard: En actuacions amb força presència de públic l'estendard esdevé per la seva alçària un bon punt de referència dels altres membres de la Colla, ja que és el guia que indica el camí a la comitiva que el segueix.

L'estendard porta vestit de diable i es cobreix les espatlles amb una gran capa vermella.

L'encenedor: És l'encarregat de marcar el ritme d'encesa i de mantenir-lo. És un càrrec que necessita sang freda i tranquil·litat, ja que d'ell depèn el ritme i l'evolució del correfoc.

El seu nombre varia entre 1 i 3, segons el tipus d'actuació i el volum de foc d'aquesta.

Les maces grans Llucifer i la Diablessa: Llucifer és el príncep de les tenebres, el cap dels diables. És per això que normalment actua amb un vestit diferent de la resta i una maça que és la més grossa i cremadora de totes.

La Diablessa és la dona de Llucifer. La seva maça també és molt més grossa que la de la resta de diables, tot i que no tant com la de Llucifer.

La maça de Llucifer: es tracta d'una maça de set punxes amb una caixa metàl·lica amb forma de rombe que en el seu interior conté boles de ferro, les quals, en ser sacsades amb força, provoquen un so característic, utilitzat generalment per fer palesa la presència del ball (capacitat màxima: 70 carretilles ó 7 francesos).

La maça de la Diablessa: es tracta d'una maça de tres punxes amb una caixa metàl·lica en forma de rombe que en el seu interior conté unes quantes boles de ferro; és "la germana petita" de l'anterior (capacitat màxima: 18 carretilles ó 3 francesos).

Dins de la pirotècnia podem distingir:

- Carretilles,
- Sortidors,
- Botafocs,
- Bengales,

➤ Ambientadors.

Balls: Els diables realitzen un ball amb parlaments dels diferents personatges que representen.

Observem com a Cervera encara es manté viva aquesta tradició en l'acte que té lloc durant les festes de proclamació de Lluís I, el 1724, on trobem documentat que després de la comitiva de l'ajuntament un grup de dansaires realitzava la lluita de l'arcàngel Sant Miquel contra Llucifer i els diables.

Com que no es conservava o es desconeixia l'existència d'un text antic de la lluita dialectal els Diables de Cervera – Carranquers feren un text nou basant-se en el model dels balls parlats de diables existents a Catalunya.

Aquest nou text del Ball Parlat de Cervera fou redactat l'any 2004 pel filòleg de llengua catalana i fill de Cervera Albert Turull, amb l'ajuda del diable de Cervera Jordi Castany.

La carretillada: La Carretillada és l'actuació més destacada dels Diables de Cervera a la Festa Major de Sant Crist, celebració que té lloc el quart diumenge de setembre. Aquest espectacle singular té lloc al vespre del dissabte, al finalitzar la cercavila i la trobada de gegants de la Festa Major, al carrer santa Maria, davant de l'entrada lateral de l'església parroquial de santa Maria de Cervera, en el lloc conegut com a "Matacapellans".

Consisteix en fer un cercle de foc continu que mai s'atura, d'uns vint minuts de durada, dividit en seccions o fases de foc segons els productes pirotècnics usats, i que progressivament va augmentant d'intensitat, tot simulant les mateixes calderes del infern.